

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC

CHU THỊ HƯỜNG

NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM LÂM SÀNG
CẬN LÂM SÀNG VÀ BIẾN CHỨNG MẠN TÍNH Ở BỆNH
NHÂN ĐÁI THÁO ĐƯỜNG TYPE 1 ĐIỀU TRỊ NGOẠI
TRÚ TẠI BỆNH VIỆN ĐA KHOA TỈNH BẮC GIANG

Chuyên ngành : Nội khoa

Mã số : 60.72.01.04

LUẬN VĂN THẠC SĨ Y HỌC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. NGUYỄN KIM LƯƠNG

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu và kết quả trong Luận văn là trung thực và chưa từng được công bố dưới bất kỳ hình thức nào.

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2013

Tác giả

Chu Thị Hương

LỜI CẢM ƠN

Trong trang đầu của luận văn này, tôi xin trân trọng cảm ơn:

- Ban giám hiệu, Phòng Đào tạo sau đại học, Bộ môn Nội Trường Đại học Y - Dược Thái Nguyên.

- Ban Giám đốc, Phòng kế hoạch tổng hợp, Khoa Nội tổng hợp, Khoa Xét nghiệm Bệnh viện Đa khoa tỉnh Bắc Giang

- Khoa Sinh hóa - Bệnh viện Bạch Mai Hà Nội.

Đã luôn nhiệt tình giúp đỡ, tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình học tập, công tác và hoàn thành luận văn này.

Với lòng biết ơn chân thành, tôi xin được bày tỏ sự biết ơn sâu sắc tới:

- PGS.TS. Nguyễn Kim Lương người thầy đã tạo mọi điều kiện thuận lợi, tận tâm hướng dẫn, chỉ bảo cho tôi trong suốt thời gian học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn tại nhà trường.

- Xin cảm ơn các bạn đồng nghiệp cùng tập thể anh chị em lớp Cao học Nội K15 đã đồng viên, ủng hộ tôi trong quá trình hoàn thành luận văn này.

- Xin cảm ơn tất cả các bệnh nhân trong nghiên cứu đã tạo điều kiện cho tôi trong quá trình thu thập số liệu thực hiện đề tài.

- Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành đến các Thầy, Cô trong Hội đồng bảo vệ đã đóng góp nhiều ý kiến quý báu cho luận văn.

Xin gửi lời cảm ơn sâu sắc tới cha mẹ, gia đình luôn bên tôi, đồng viên và ủng hộ tôi rất nhiều trong quá trình hoàn thành luận văn này.

Tác giả

Chu Thị Hương

CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

- ADA : American diabetes Association (*Hiệp hội đái tháo đường Mỹ*)
- Apo : Apolipoprotein
- BMI : Body Mass Index (*Chỉ số khối cơ thể*)
- DCCT : Diabetes Control and Complication Trial
(*Nghiên cứu thử nghiệm lâm sàng về kiểm soát bệnh và biến chứng đái tháo đường*)
- ĐTĐ : Đái tháo đường
- Go : Glucose máu lúc đói
- HbA1c : Glycosylated Hemoglobin (*Hemoglobin gắn đường*)
- HDL : High Density Lipoprotein (*Lipoprotein có tỷ trọng cao*)
- HDL - C : High Density Lipoprotein - Cholesterol
(*Cholesterol của lipoprotein có tỷ trọng cao*)
- IDF : International Diabetes Federation (*Hiệp hội Đái tháo đường Quốc tế*)
- JNC : United States Joint National Committee
(*Liên ủy ban Quốc gia Hoa Kỳ*)
- LDL : Low Density Lipoprotein (*Lipoprotein có tỷ trọng thấp*)
- LDL - C : Low Density Lipoprotein – Cholesterol
(*Cholesterol của lipoprotein có tỷ trọng thấp*)
- VLDL : Very low density lipoprotein (*Lipoprotein tỷ trọng rất thấp*)
- TC : Total Cholesterol (*Cholesterol toàn phần*)
- TG : Triglycerid
- THA : Tăng huyết áp
- WHO : World Health organization (*Tổ chức Y tế thế giới*)

MỤC LỤC

<i>Phụ bì</i>	
<i>Lời cảm ơn</i>	
<i>Lời cam đoan</i>	
<i>Danh mục chữ viết tắt</i>	
<i>Mục lục</i>	
<i>Danh mục bảng</i>	
<i>Danh mục biểu đồ</i>	
<i>Danh mục hình</i>	
ĐẶT VẤN ĐỀ	1
Chương 1: TỔNG QUAN	3
1.1. Định nghĩa, chẩn đoán và phân loại đái tháo đường:.....	3
1.1.1. Định nghĩa.....	3
1.1.2. Chẩn đoán	3
1.1.3. Phân loại.....	4
1.2. Cơ chế bệnh sinh ĐTĐ type 1.....	5
1.3. Đặc điểm lâm sàng trong đái tháo đường type 1.....	9
1.4. Đặc điểm cận lâm sàng trong đái tháo đường type 1.....	10
1.4.1. Nồng độ insulin	10
1.4.2. Nồng độ C - peptid	11
1.4.3. Rối loạn chuyển hóa lipid ở bệnh nhân đái tháo đường type 1.....	13
1.5. Biến chứng mạn tính và một số yếu tố liên quan đến biến chứng mạn tính của đái tháo đường type 1.....	14
1.5.1. Biến chứng mạch máu nhỏ.....	14
1.5.2. Biến chứng mạch máu lớn.....	17

1.5.3. Bệnh lý bàn chân đái tháo đường.....	19
1.5.4. Biến chứng nhiễm khuẩn	20
1.5.5. Biến chứng ở da và xương khớp	20
1.6. Điều trị bệnh đái tháo đường type 1.....	20
1.7. Tình hình bệnh đái tháo đường type 1 trên Thế giới và Việt Nam.....	22
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	24
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	24
2.1.1. Tiêu chuẩn lựa chọn.....	24
2.1.2. Tiêu chuẩn loại trừ.....	25
2.2. Thời gian và địa điểm nghiên cứu.....	25
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	25
2.3.1. Phương pháp nghiên cứu.....	25
2.3.2. Kỹ thuật chọn mẫu.....	25
2.4. Chỉ tiêu nghiên cứu.....	26
2.4.1. Thông tin chung.....	26
2.4.2. Chỉ tiêu lâm sàng.....	26
2.4.3. Chỉ tiêu cận lâm sàng.....	27
2.5. Kỹ thuật thu thập số liệu.....	27
2.5.1. Khám lâm sàng.....	27
2.5.2. Cận lâm sàng.....	31
2.6. Xử lý số liệu.....	33
2.7. Đạo đức nghiên cứu.....	33
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	34
3.1. Đặc điểm chung đối tượng nghiên cứu.....	34
3.2. Đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng của đối tượng nghiên cứu	38

3.3. Biến chứng mạn tính và một số yếu tố liên quan đến biến chứng mạn tính của đối tượng nghiên cứu	42
Chương 4: BÀN LUẬN	50
4.1. Đặc điểm chung của đối tượng nghiên cứu	50
4.2. Đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng.	55
4.3. Biến chứng mạn tính và một số yếu tố liên quan đến biến chứng mạn tính.....	62
KẾT LUẬN	72
KHUYẾN NGHỊ	74
TÀI LIỆU THAM KHẢO	75
MẪU BỆNH ÁN NGHIÊN CỨU	
DANH SÁCH BỆNH NHÂN	

DANH MỤC BẢNG

Bảng 1.1. Đặc điểm các mức độ rối loạn lipid máu.....	14
Bảng 1.2. Tiêu chuẩn đánh giá kết quả điều trị đái tháo đường.....	22
Bảng 2.1. Phân loại thể trạng theo chỉ số khối cơ thể áp dụng cho người Châu Á.....	28
Bảng 2.2. Bảng phân loại tăng huyết áp theo JNC VI – 1997.....	29
Bảng 2.3. Mức độ tổn thương võng mạc.....	29
Bảng 3.1. Tuổi (tại thời điểm xét nghiệm) và giới của đối tượng nghiên cứu.....	34
Bảng 3.2. Tuổi phát hiện bệnh của đối tượng nghiên cứu.....	35
Bảng 3.3. Phân bố đối tượng nghiên cứu theo dân tộc và địa dư.....	35
Bảng 3.4. Tần suất một số triệu chứng thường gặp	38
Bảng 3.5. Chỉ số BMI của đối tượng nghiên cứu.....	39
Bảng 3.6. Hàm lượng trung bình một số chỉ số sinh hóa trong huyết thanh.....	40
Bảng 3.7. Mức độ kiểm soát glucose máu theo tiêu chuẩn của WHO 2002.....	41
Bảng 3.8. Nồng độ C - peptid, insulin theo thời gian mắc bệnh.....	41
Bảng 3.9. Tỷ lệ rối loạn các thành phần lipid máu.....	42
Bảng 3.10. Tỷ lệ một số biến chứng thường gặp.....	42
Bảng 3.11. Số lượng biến chứng trên một bệnh nhân.....	43
Bảng 3.12. Nồng độ trung bình một số chỉ số sinh hóa của nhóm có biến chứng và nhóm không có biến chứng.....	43
Bảng 3.13. Liên quan giữa mức độ kiểm soát glucose huyết với biến chứng mạn tính.....	44
Bảng 3.14. Liên quan giữa thời gian mắc bệnh với biến chứng mạn tính	44
Bảng 3.15. Tỷ lệ các giai đoạn của biến chứng thận.....	46

Bảng 3.16. Liên quan giữa mức độ kiểm soát glucose huyết với biến chứng thận	46
Bảng 3.17. Liên quan giữa thời gian mắc bệnh đái tháo đường với biến chứng thận	47
Bảng 3.18. Tỷ lệ biến chứng mắt.....	47
Bảng 3.19. Liên quan giữa mức độ kiểm soát glucose huyết với biến chứng mắt.....	48
Bảng 3.20. Liên quan giữa thời gian mắc bệnh đái tháo đường với tình trạng tổn thương mắt	48
Bảng 3.21. Tỷ lệ các triệu chứng lâm sàng của biến chứng thần kinh ngoại biên	49
Bảng 3.22. Liên quan giữa mức độ kiểm soát glucose huyết với biến chứng thần kinh ngoại biên.....	49

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

<i>Biểu đồ 3.1.</i> Nghề nghiệp của đối tượng nghiên cứu.	36
<i>Biểu đồ 3.2.</i> Thời gian mắc bệnh đái tháo đường.....	36
<i>Biểu đồ 3.3.</i> Mùa sinh của đối tượng nghiên cứu.....	37
<i>Biểu đồ 3.4.</i> Mùa khởi phát bệnh của đối tượng nghiên cứu.....	37
<i>Biểu đồ 3.5.</i> Tỷ lệ tăng huyết áp ở đối tượng nghiên cứu	39